

Програма підвищення кваліфікації практичних психологів з навчання методикам і технологіям постковідної соціально- психологічної реабілітації учасників освітнього процесу

*УКРАЇНСЬКИЙ НМЦ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ І
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НАПН УКРАЇНИ*

7 заняття: 30.04.2025

Психологічна абетка як програма розвитку життєстійкості дітей. Застосування ігрових методів у реабілітаційному процесі

*Діана Романовська, кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник Українського науково-методичного
центру практичної психології і соціальної роботи ;*

*завідувач науково-методичного центру практичної психології та
соціальної роботи Інституту післядипломної педагогічної освіти
Чернівецької області*

Психічне здоров'я – ...

стан інтелектуально-емоційної сфери, основу якого складає відчуття душевного комфорту, яке забезпечує адекватну поведінкову реакцію.

Компетентним щодо психічного здоров'я можна вважати здобувача освіти:

- ✓ який прагне активно пізнавати світ;
- ✓ виявляє готовність до розв'язання проблемних ситуацій;
- ✓ здійснює елементарні мисленнєві дії, вміє спостерігати;
- ✓ адекватно проявляє емоції, проявляє врівноваженість нервової системи;
- ✓ володіє початковими формами дослідництва, експериментування, винахідництва;
- ✓ сприйнятливий, допитливий, уважний, уміє відрізняти головне від другорядного.

Компоненти структури освітнього розвивального середовища

Усі види комунікацій (вербальна й невербальна, діалог, полілог, онлайн/офлайн) та стосунків «Дитина-Я», «Дитина-Дитина», «Дитина-Діти», «Дитина-Дорослий», «Дитина-Дорослі», «Дитина-Батьки», «Дитина-Вихователь», «Діти-Дитина-Дорослий»

**Соціально-
комінікативний
компонент**

ДОРΟΣЛИЙ

**Предметно-
просторовий
компонент**

Дидактичний матеріал, іграшки, меблі, атрибути для гри, вправ, комп'ютерні пристрої, спортивне обладнання, зали, спеціальні кабінети, спортивний та ігровий майданчики, подвір'я...

**Пізнавально-
мотиваційний
компонент**

ДИТИНА

**Психолого-
дидактичний
компонент**

Освітні програми розвитку дитини, методичні посібники, навчально-розвивальні посібники, календарне планування, дидактичний та роздатковий матеріал, методи й методики, технології навчання, виховання й розвитку дітей, фахівці

Орієнтувальний рефлекс, потреби, бажання, рушійні сили та пізнання, мотиви, зовнішня та внутрішня мотивація, матеріальна та нематеріальна винагорода, пізнання, стимул, довільне регулювання мотивами

Зберегти / відновити стан психічного здоров'я дітей в умовах війни - допоможе «Психологічна абетка для дошкільників»

У посібнику подано **технологію психологічного розвитку життєстійкості у здобувача освіти**, яка передбачає розвиток емоційного інтелекту, пізнавальної сфери, формування характеру на засадах збереження психічного здоров'я через розвиток стресостійкості/життєстійкості.

Важливо знайомити та розширювати знання дітей у дошкільному віці про емоції, поведінку, характер....., адже це сприяє психічному розвитку дитини.

Казки, вправи, ігри, завдання (які подані в Абетці) допоможуть розвинути емоційний та соціальний інтелект дитини, сформувати навички саморегуляції поведінки, будуть сприяти формуванню характеру, толерантності в міжособистісних стосунках, особистісно-оцінної компетентності здобувача дошкільної освіти.

«Психологічна абетка для дошкільників» схвалена до використання вченою радою УНМЦППСР (протокол №7 від 10.08.2023), видано видавництвом «Ранок» (Харків, серія «Дошкілля»)

- Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи НАПНУ (**Панок Віталій Григорович, Романовська Діана Дорімедонтівна**)
- КЗ «Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області» (**Романовська Діана Дорімедонтівна, Гречко Роксолана Іванівна**)
- Центр професійного розвитку педагогічних працівників Чернівецької міської ради (**Дмитрюк Оксана Степанівна**)
- Центр професійного розвитку педагогічних працівників Хотинської міської ради (**Дєдов Ольга Анатоліївна**),
- Кіцманський ЗЗСО І - ІІІ ст. "Кіцманський ліцей" Кіцманської міської ради (**Ісопеску Руслана Тодорівна**)
- Чернівецький ЗДО №51 Чернівецької міської ради (**Цимбал Марина Васидівна**)

Зміст посібника

УДК 159.98
Р69

Серія «Дошкілля ПРО»

Авторський колектив:

Романовська Д. Д., Панок В. Г., Гречко Р. І., Дедов О. А.,
Дмитрюк О. С., Ісупеску Р. Т., Цимбал М. В.

Рекомендовано до друку рішенням редколегії Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України (протокол № 7 від 10.08.2023р.)

Р69 Психологічна азбука для дошкільників. Практично-методичний посібник. / Романовська Д. Д., Панок В. Г., Гречко Р. І., Дедов О. А., Дмитрюк О. С., Ісупеску Р. Т., Цимбал М. В. — Харків: Вид-во «Ранок», 2023. — 176 с. — (Серія «Дошкілля ПРО»).
ISBN 978-617-09-8450-0

Посібник містить матеріали про важливі психологічні поняття, дібрані до кожної букви алфавіту, із чіткими та доступними роз'ясненнями, а також практичні заняття з казками, оповіданнями, іграми, вправами та завданнями, які забезпечать формування ключових компетентностей дошкільників.

Видання призначене для практичних психологів, соціальних педагогів, вихователів закладів дошкільної освіти, батьків.

УДК 159.98

Національне видання
Серія «Дошкілля ПРО»

Романовська Д. Д., Панок В. Г.,
Гречко Р. І., Дедов О. А., Дмитрюк О. С.,
Ісупеску Р. Т., Цимбал М. В.

ПСИХОЛОГІЧНА АЗБУКА ДЛЯ
ДОШКІЛЬНИКІВ. ПРАКТИЧНО-
МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Редактор О. В. Гринюк
Мастер Н. В. Крайня

Рекомендовані підприємства
видавництва «Ранок»:

З книги придбання продукції
видавництва «Ранок» за адресою на тел.:
у Харкові – (067) 366-23-02;
Київ – (067) 449-29-62, (067) 177-95-04;
Вінниця – (067) 534-51-62;
Дніпро – (067) 635-19-85;

«Книги поштою»: вул. Котельницька, 5, Харків, 61051.
Тел.: (067) 727-70-90, (067) 546-53-73.

E-mail: postai@ranok.com.ua
www.ranok.com.ua

0134254X
Підготовлено до друку 26.06.2023.
Формат 84×108/16. Папір друкарський.
Гарнітура Шпільман. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 18,48.

ТОВ Видавництво «Ранок»,
61145, м. Харків, вул. Космічна, 21а
Свідчення суб'єкта видавничої справи
ДК № 7548 від 16.12.2021.

E-mail: office@ranok.com.ua
Тел.: (067) 701-11-22.

Київ – тел. (073) 680-33-55,
e-mail: office.kyiv@ranok.com.ua,
Львів – тел. (067) 269-09-01,
e-mail: office.lviv@ranok.com.ua.

Житомир – (067) 411-87-71;
Львів – (067) 340-39-08;
Миколаїв та Одеса – (067) 551-10-70;
Черкаси – (067) 473-93-23;
Чернівці – (067) 192-13-40.
E-mail: office@ranok.com.ua.

© Д. Д. Романовська, В. Г. Панок,
Р. І. Гречко, О. А. Дедов, О. С. Дмитрюк,
Р. Т. Ісупеску, М. В. Цимбал, 2023
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2023

Рецензенти:

Митник О. Я., завідувач кафедри практичної психології педагогічного факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор;

Підлипна Л. Я., директор Івано-Франківського обласного центру практичної психології і соціальної роботи Обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

За загальною редакцією доктора психологічних наук професора
В. Г. Панка; кандидата психологічних наук Д. Д. Романовської.

ЗМІСТ

Передмова	4	Мислення	83
Агресія	7	Настрій	90
Безпека	13	Особистість	94
Воля	16	Психологія	103
Гармонія	22	Ревнощі	110
Гречність	26	Страх	114
Дружба	30	Темперамент	120
Емоції	36	Увага	126
Єдність	41	Фантазія	130
Жадібність	44	Характер	134
Звичка	48	Цінність	141
Дискримінація	52	Чесність	145
Ілюзія	58	Шляхетність	151
Егоїзм	62	Щастя	156
Йога	67	М'якість	160
Конфлікт	74	Інтерв'ю	163
Любов	78	Я-образ	168

ЗМІСТ ЕЛЕКТРОННОГО ДОДАТКА

Додаток 1. Розмальовки літер української абетки.

Додаток до літери В

Додаток до літери Г

Додаток до літери І

Додаток до літери Е

Додаток до літери І

Додаток до літери І

Додаток до літери Н

Додаток до літери Р

Додаток до літери У

Разом діємо
про екологію та здоров'я

ISBN 978-617-09-8450-0

Структура занять «Психологічної абетки...»

Вивчення «Абетки» дає можливість через виконання різноманітних завдань, слухання та обговорення казок зануритись в цікавий світ психології, у Королівство власного внутрішнього світу.

В практично-методичному посібнику ви знайдете:

- **словникове визначення психологічного поняття** дібране до кожної букви українського алфавіту (наприклад: А-агресія, Б-безпека і т.д.);
- **рекомендації про те, як правильно і доступно пояснити дітям дане психологічне поняття** (наприклад: Розкажіть дітям про агресію....)
- **комплекс практичних занять, які спрямовані на пізнання себе, формування уявлення та засвоєння дітьми психологічних понять** (казки, вправи, ігри, арт-завдання тощо)
- **розмальовки до кожної вивченої літери**

Виховання та психотерапія казкою

в «Психологічній абетці для дошкільників»

ви знайдете:

26 казок

1 вірш

1 байку

1 оповідання

3 притчі

1 відеоквест

**+ 18 покликань на
тематичні мультфільми:
Добро, Звички, Конфлікт,
Любов, Фантазія**

Казкотерапія для ментального здоров'я

Агресія

Казка про
«Агресивніс
ть, Тривожні
сть і
Імпульс»

Безпека

Казка
«Пригоди
маленького
Міка»

Воля

Казка
«Обіцян
ка»

Гармонія

-----Притча
про
важливість
внутрішньої
гармонії

Ґречність

«Казка про
ввічливість»

Дружба

**Казка
«Квіточки»**

Емоції

**Казка
«Про
емоції»**

Єдність

**Притча
«Батькова
наука»**

Жадібність

**Казка
«Цар і
вечірня зоря»**

Звичка

**Байка
«Як стати
здоровим»**

**дИскри-
мінація**

Казка
«Гидке
качення»

Ілюзія

Відеоквест –
знайомство з
оптичними
ілюзіями

Егоїзм

Казка про добро
«Те, що
повертається»

Йога

Казка
«Поза
дерева»

Конфлікт

Казка
«Співдружність»

Любов

Казка
«Фея
Любові»

Мислення

Казка «Про
професора
мислення і
лютого
Дракона»

Настрій

Казка
«Сонячний
настрій»

Особистість

Казка
«Олівці»

Психологія

Казка
«Наука про
звичайнісінькі
дива»

Ревнощі

**Казка
«Маленький
гном»**

Страх

**Казка про
тигренья Аву**

**Темпера-
мент**

**Казка «Чотири
лицарі»**

Увага

**Казка про Їжака,
який хотів, щоб
на нього
звертали увагу**

Фантазія

**Казка
«Фея Фантазії»**

Характер

**Казка
«Про дерева-
характери»**

Цінність

**Притча про
батька, сина і
онука**

Чесність

**Казка
«Як Іванко
навчився
правду
казати»**

**Шляхет-
ність**

**Оповідання
«Яблуко в
осінньому
саду»**

Щастя

Казка про щастя

м'якість

**Вірш «Будинок
із дзвінком»**

інтерв'ю

---Казка---

**«Мое успішне
інтерв'ю»**

Я-образ

**Казка «Чарівні
люстерка»**

Дякую за увагу!

